

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/27/2021
Identifikačné číslo spisu: 4119011442
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:4119011442.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a členov senátu JUDr. Ivety Macejkovej, PhD., LL.M. a JUDr. Petra Kaňu na neverejnom zasadnutí s následným verejným vyhlásením rozsudku 30. júna 2021 v Bratislave, v trestnej veci obvineného P. V. pre zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), odsek 2 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Nitra, sp. zn. 3T/88/2019 z 26. novembra 2019, takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku, rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 3T/88/2019 z 26. novembra 2019

bol porušený zákon

v ustanoveniach § 38 ods. 1, ods. 6 Trestného zákona, § 257 ods. 2, ods. 5, ods. 8 Trestného poriadku v neprospech obvineného P. V..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušuje sa rozsudok Okresného súdu Nitra, sp. zn. 3T/88/2019 z 26. novembra 2019, ako aj ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikazuje Okresnému súdu Nitra, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

IV. Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku obvinený P. V. sa berie do väzby.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej tiež „súd I. stupňa“), sp. zn. 3T/88/2019 z 26. novembra 2019, bol obvinený P. V. uznaný za vinného zo zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1

písm. c), písm. d), odsek 2 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

od presne nezisteného dňa až do dňa 3. júla 2019 do 13.10 hod. si zadovážoval od doposiaľ nezistenej osoby látku - „pervitín“ a následne na V. ulici v Z. dobrovoľne vydal 3 ks uzatváracích igelitových vreciek, ktoré obsahovali:

1. biely práškovitý materiál s hmotnosťou 1644 mg s priemernou koncentráciou účinnej látky 13,7% hmotnostných metamfetamínu s prímесou MSM, obsahujúce 225 mg absolútneho metamfetamínu, čo zodpovedá najmenej 7 obvykle jednorazovým dávkam na použitie,

2. ružový kryštalický materiál s hmotnosťou 5579 mg s priemernou koncentráciou účinnej látky 37,6% hmotnostných metamfetamínu s prímесou MSM, obsahujúce 2098 mg absolútneho metamfetamínu, čo zodpovedá najmenej 52 obvykle jednorazovým dávkam na použitie,

3. ružový kryštalický materiál s hmotnosťou 178 mg s priemernou koncentráciou účinnej látky 14,4% hmotnostných metamfetamínu s prímесou MSM, obsahujúce 26 mg absolútneho metamfetamínu, čo zodpovedá najmenej 1 obvykle jednorazovej dávke na použitie,

príчom metamfetamín patrí v zmysle zákona č. 139/1998 Z.z. v znení neskorších predpisov o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch do II. skupiny psychotropných látok, na držbu ktorých je potrebné povolenie Ministerstva zdravotníctva SR, ktoré obvinený nemal, napriek tomu, že bol odsúdený rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 6T/115/2010 právoplatným dňa 10.8.2010, za obzvlášť závažný zločin podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. a) Trestného zákona.

Za to súd I. stupňa obvinenému uložil podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona, zistiac poľahčujúce okolnosti uvedené v § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona a priťažujúcu okolnosť uvedenú v § 37 písm. m) Trestného zákona, pri aplikácii § 38 ods. 2, ods. 6 a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona s použitím § 48 ods. 4 Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu uložil aj trest prepadnutia vecí - (sklenená misa, dóza, 58 kapsúl MSM).

Súčasne obvinenému podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona uložil obvinenému ochranné protitoxikomanické liečenie v ambulantnej forme a podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Trestného zákona aj ochranný dohľad vo výmere 3 rokov.

Po vyhlásení tohto rozsudku sa prokurátor i obvinený vzdali práva podať odvolanie.

Proti tomuto rozsudku podala dovolanie ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka spravodlivosti“) z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.

V jeho písomnom odôvodnení uviedla, že postup Okresného súdu Nitra, ktorýtomuto rozsudku predchádzal, bol v rozpore so stanoviskom trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. Tpj 26/2019, v zmysle ktorého obvinený z hľadiska svojich obhajobných práv musí vedieť, aká v jeho neprospech upravená (sprísnená) sadzba (ak je dôvod na taký postup) sa spája s trestným činom, ktorého sa týka jeho neodvolateľné (ak je prijaté) vyhlásenie, ktoré má (vo vzťahu k takým vyhlásením pokrytého výroku o vine) výrazne obmedzenú preskúmateľnosť (až v dovolacom konaní na základe dovolania ministra spravodlivosti).

Súd sa musí v rámci splnenia povinnosti podľa § 34 ods. 5 Trestného poriadku pri poučení podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku presvedčiť, či bol obvinený v skoršom priebehu konania poučený aj o takej úprave trestnej sadzby, ktorá v jeho prípade prichádza do úvahy. V prípade negatívneho zistenia súd poučenie vykoná, inak môže byť následne splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (v nadväznosti na § 257 ods. 5 Trestného poriadku). Dotknutú chybu nemožno odstrániť v rámci konania o odvolaní proti výroku rozsudku o treste po prijatí vyhlásenia o uznaní viny, nakoľko obvinenému musí byť novovytvorená možnosť také vyhlásenie neurobiť, pričom trest musí byť uložený v rámci trestnej sadzby súladnej so zákonom.

Súd však túto svoju povinnosť nesplnil. O tom, či bol obvinený v doterajšom priebehu trestného konania

dostatočným spôsobom poučený aj vo vzťahu k možnosti aplikácie ustanovení, ktoré upravujú trestnú sadzbu v neprospech obvineného, pred vyhlásením obvineného o vine sa súd vôbec nepresvedčil, ani ho sám v tom duchu nepoučil. Z prieskumu trestného spisu je zrejmé, že obvinený nebol v doterajšom priebehu trestného konania poučený o možnosti aplikovania § 38 ods. 6 Trestného poriadku, čím došlo k porušeniu zákona.

K porušeniu zákona vo vzťahu k výroku o treste došlo aj pri samotnej aplikácii ustanovenia § 38 ods. 6 Trestného zákona, a to s ohľadom na § 38 ods. 1 Trestného zákona, t. j. zásadu ne bis in idem. V zmysle § 172 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku je kvalifikačný znak „spáchanie činu uvedeného v odseku 1 a už bol za taký čin odsúdený“. Zo skutkovej vety je zrejmé, že týmto predchádzajúcim odsúdením, ktoré sa premietlo do naplnenia kvalifikovanej skutkovej podstaty bolo odsúdenie rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 6T/115/2010, právoplatným dňa 10. augusta 2010, za obzvlášť závažný zločin podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. a) Trestného zákona.

Súd však pri ukladaní trestu aplikoval aj § 38 ods. 6 Trestného zákona, pričom z odpisu z registra trestov je zistiteľné, že okrem vyššie uvedenej veci nebol obvinený odsúdený za iný obzvlášť závažný zločin. S ohľadom na uvedené v danej trestnej veci došlo k porušeniu vyššie uvedených ustanovení Trestného zákona a Trestného poriadku a k naplneniu dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.

Navrhla preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku vyslovil, že rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 3T/88/2019 z 26. novembra 2019, bol porušený zákon v ustanoveniach § 34 ods. 5, § 38 ods. 1, ods. 6 Trestného zákona, § 257 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Trestného poriadku v neprospech obvineného P. V. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku navrhla zrušiť rozsudok Okresného súdu Nitra, sp. zn. 3T/88/2019 z 26. novembra 2019, ako aj ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku navrhla prikázať Okresnému súdu Nitra, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol a taktiež, aby podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku rozhodol o väzbe obvineného.

K dovolaniu ministersky spravodlivosti sa písomne vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra, vyslovujúc názor, že právo obvineného na obhajobu zásadným spôsobom nebolo porušené, pretože tento mal počas celého konania obhajcu, ktorý bol prítomný počas celého hlavného pojednávania, ako aj prípravného konania. Obvinený bol zákonne poučený na hlavnom pojednávaní, pričom uviedol, že poučeniu porozumel. Následne po porade s obhajkyňou urobil vyhlásenie, že sa cíti byť vinný zo skutku, ktorý je uvedený v obžalobe a súd toto vyhlásenie prijal. Po vyhlásení rozsudku sa obvinený po porade so svojou obhajkyňou vzdal práva podať odvolanie, tohto práva sa vzdal aj prokurátor, čím rozsudok nadobudol právoplatnosť.

Základná trestná sadzba (odňatia slobody), z ktorej mal súd vychádzať pri ukladaní trestu bola 13 rokov a 4 mesiace až 15 rokov, súd však následne použil inštitút mimoriadneho zníženia trestu. Nemožno sa stotožniť s názorom, že by bol porušený zákon v neprospech obvineného, keďže súd aplikoval § 39 Trestného zákona a tak ukladal trest, ktorý bol pre obvineného spravodlivý a s ktorým aj on samotný bol spokojný, o čom svedčí aj vzdanie sa opravného prostriedku.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie ministerky spravodlivosti zamietol.

K dovolaniu ministersky spravodlivosti sa prostredníctvom obhajkyne písomne vyjadril aj obvinený P. V., ktorý sa v plnom rozsahu stotožnil s podaným dovolaním.

* * *

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) primárne skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku], oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku), na podnet oprávnenej osoby (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku, veta druhá), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na

príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku) a že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zistil, že dovolanie ministerky spravodlivosti je dôvodné, pretože procesný postup Okresného súdu Nitra predchádzajúci prijatiu vyhlásenia obvineného o uznaní viny a následný postup pri ukladaní mu trestu v rámci meritórneho rozhodovania vo veci nebol v súlade so zákonom, v dôsledku čoho boli naplnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 382a Trestného poriadku dovolací súd môže rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí o dovolaní ak zistí, že dôvody dovolania, ktoré bolo podané v prospech obvineného, sú zjavne preukázané a je zrejmé, že vytýkané nedostatky povedú k postupu podľa § 386a § 388 ods. 1.

V zmysle ustanovenia § 386 Trestného poriadku, ak bol dovolacím súdom zistený dôvod dovolania podľa § 371, vysloví rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa tento dôvod opiera (ods. 1). Súčasne s výrokom uvedeným v odseku 1 dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie alebo jeho časť, alebo aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo. Po zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd podľa okolností prípadu zruší aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa. Ak je nezákonný len niektorý výrok napadnutého rozhodnutia alebo rozhodnutia súdu prvého stupňa a ak ho možno oddeliť od ostatných, zruší dovolací súd len tento výrok. Ak však zruší hoci len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Zruší aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad(ods. 2).

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd po zrušení napadnutého rozhodnutia alebo niektorého jeho výroku prikáže spravidla súdu, o ktorého rozhodnutie ide, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je ako dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v dovolaní uvedené, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytýkaných napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (R 120/2012 - I.).

Poznamenáva tiež, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu.

S ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, najvyšší súd je viazaný podaným dovolaním do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec dovolania a v ňom špecifikovaných dôvodov (§ 385 Trestného poriadku).

Najvyšší súd, posudzujúc dovolacie námietky dovolateľky (chyby ňou vytýkané napadnutému rozsudku), dospel k ďalej uvedeným zisteniam a záverom.

V posudzovanej trestnej veci, v ktorej trestné stíhanie obvineného skončilo právoplatnosťou odsudzujúceho rozsudku pred súdom I. stupňa, zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 26. novembra 2019 (č. l. 267-274) vyplýva, že po prednese obžaloby a po zákonom poučení obvineného zo strany samosudcu obvinený urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, teda že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe. Vzhľadom k takému vyhláseniu obvineného samosudca postupom podľa § 257 ods. 5 Trestného zákona položil obvinenému otázky v zmysle § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g) a písm. h) Trestného poriadku, na ktoré obvinený

odpovedal kladne. V rámci položených otázok tak obvinený kladne odpovedal aj na otázku, či bol oboznámený s trestnými sadzbami, ktoré zákon ustanovuje za trestný čin, ktorý sa mu kladie za vinu (sadzba 10až 15 rokov odňatia slobody). Po súhlasnom stanovisku prokurátora podľa § 257 ods. 6 Trestného poriadku, samosudca v zmysle § 257 ods. 7 Trestného poriadku uznesením prijal vyhlásenie obvineného a zároveň podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku vyhlásil, že dokazovanie v rozsahu spáchaného skutku sa nevykoná.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že obvinený bol samosudcom súdu I. stupňa oboznámený so základnou trestnou sadzbou, v ktorej prichádza do úvahy uloženie mu trestu odňatia slobody za žalovaný trestný čin (obzvlášť závažný zločin) v zmysle osobitnej časti Trestného zákona (§ 172 ods. 2).

Súd I. stupňa však nerešpektoval (judikované) stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. júna 2019, Tpj 26/2019, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 14/2019, podľa ktorého

I. Odsudzujúci výrok o vine má jednak skutkovú časť (vetu), a jednak právnu časť, teda právnu vetu a právnu kvalifikáciu.

Skutková veta odráža faktické okolnosti, ktoré sú právne relevantné z hľadiska základnej alebo kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu, teda kvalifikačne použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona. Formulácia „uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu“ (§ 163 ods. 3 Trestného poriadku) znamená povinnosť uviesť vo výroku o vine odsudzujúceho rozsudku okrem skutkovej vety aj tzv. právnu vetu, vychádzajúcu zo znenia ustanovenia (ustanovení), použitého (použitých) na právnu kvalifikáciu činu, ktoré sú označené vo výroku o vine zákonným pomenovaním a číselným paragrafovým označením (s nimi je priamo spojená trestná sadzba trestu odňatia slobody).

Do kategórie faktických okolností uvedených v predchádzajúcom odseku a tvoriacich súčasť skutkovej vety patria aj skutočnosti, ktoré podľa ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona vyvolávajú použitie osobitnej trestnej sadzby, namiesto použitia sadzby, ktorá je uvedená v kvalifikačne relevantnom ustanovení osobitnej časti Trestného zákona, resp. namiesto sadzby iného trestu než trestu odňatia slobody, ktorá z právnej kvalifikácie činu inak vyplýva (§ 47 ods. 2, § 61 ods. 4 a 5 Trestného zákona).

Skutočnosti bez kvalifikačnej relevancie, vyvolávajúce použitie ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona, ktoré len upravuje hranice trestnej sadzby priradenej ku kvalifikačne použitému ustanoveniu osobitnej časti Trestného zákona (§ 38 ods. 3 až 6, § 41 ods. 2 samostatne alebo v spojení s § 42 ods. 1, § 61 ods. 3 a 6 Trestného zákona), nie sú súčasťou skutkovej vety výroku odsudzujúceho rozsudku. Dotknuté ustanovenia sa uvádzajú (označujú) vo výroku o treste v zmysle § 165 ods. 1 Trestného poriadku („s uvedením zákonných ustanovení, podľa ktorých bol trest uložený“).

II. Súd sa musí v rámci splnenia povinnosti podľa § 34 ods. 5 Trestného poriadku pri poučení podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku presvedčiť, či bol obvinený v skoršom priebehu konania poučený aj o takej úprave trestnej sadzby podľa ustanovení uvedených v treťom a štvrtom odseku bodu I., ktorá v jeho prípade prichádza do úvahy. V prípade negatívneho zistenia súd poučenie vykoná, inak môže byť následne splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (v nadväznosti na § 257 ods. 5 Trestného poriadku). Dotknutú chybu nemožno odstrániť v rámci konania o odvolaní proti výroku rozsudku o treste po prijatí vyhlásenia o uznaní viny, nakoľko obvinenému musí byť novovytvorená možnosť také vyhlásenie neurobiť, pričom trest musí byť uložený v rámci trestnej sadzby súladnej so zákonom.

Dovolací súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že obvinený v pôvodnom konaní, pred konaním hlavného pojednávania ani na hlavnom pojednávaní nebol poučený o možnosti ukladania mu trestu (v danom prípade nevyhnutne trestu odňatia slobody, bez možnosti ukladania mu iného druhu trestu ako trestu samostatného - § 34 ods. 6 Trestného zákona) aj pri aplikácii § 38 ods. 6 Trestného zákona, t. j.

nebol poučený o hrozbe sprísnenia základnej trestnej sadzby odňatia slobody pre žalovaný obzvlášť závažný zločin (10 až 15 rokov), konkrétne úpravou - zvýšením dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby o dve tretiny (ako dôsledku odsudzovania ho opätovne pre obzvlášť závažný zločin).

Súd I. stupňa na hlavnom pojednávaní (z dôvodov a spôsobom vyplývajúcim z vyššie citovaného stanoviska) mal také poučenie vykonať na hlavnom pojednávaní, najneskôr v rámci otázky kladenej obvinenému zo zákona obligatórne (po vyhlásení obvineného o uznaní viny) podľa § 333 ods. 3 písm. g) Trestného poriadku, t. j. či bol oboznámený s trestnými sadzbami, ktoré zákon ustanovuje za trestné činy jemu kladené za vinu.

Uvedené pochybenie napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, v zmysle vyššie citovaného stanoviska (R 14/2019), pokiaľ takým postupom dochádza k porušeniu práva obvineného na obhajobu zásadným spôsobom.

Právo obvineného byť poučený vyššie uvedeným spôsobom vo svojej podstate znamená právo vedieť v akej trestnej sadzbe prichádza do úvahy sprísnenie mu trestu odňatia slobody, aby sa tak sám mohol rozhodnúť, či vyhlásenie o uznaní viny v zmysle § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, eventuálne vyhlásenie v zmysle § 257 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vykoná alebo nevykoná, zvlášť za situácie, keď v prípade prijatia jeho vyhlásenia o vine súdom je vylúčený z možnosti odvolacieho prieskumu odsudzujúceho rozsudku v rozsahu, v ktorom vinu uznal.

Pri posudzovaní otázky, či v konkrétnom prípade došlo uvedeným postupom súdu I. stupňa k porušeniu práva obvineného na obhajobu zásadným spôsobom, dovolací súd zohľadnil nasledovné skutočnosti úzko súvisiace aj s ďalším, ďalej rozvedeným pochybením súdu I. stupňa pri ukladaní obvinenému trestu.

Zo skutkovej vety výroku o vine napadnutého rozsudku totiž vyplýva, že súd I. stupňa predchádzajúce odsúdenie - rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 6T/115/2010, právoplatným 10. augusta 2010, pre obzvlášť závažný zločin podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. a) Trestného zákona - obvinenému zohľadnil duplicitne.

Vo výroku o vine (z pohľadu spôsobu ustálenia skutku aj jeho právnej kvalifikácie) označené predchádzajúce odsúdenie v rámci právnej kvalifikácie skutku založilo zákonný znak tzv. kvalifikovanej skutkovej podstaty aj podľa § 172 ods. 2 písm. a) Trestného zákona (dikcia „už bol za taký čin odsúdený“). Súčasne je namieste zdôrazniť, že žiadna iná skutková okolnosť u obvineného posúdenie skutku podľa tzv. kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu neodôvodnila, preto len v dôsledku takéhoto právneho posúdenia žalovaného skutku u obvineného prichádzalo do úvahy ukladať mu trestu odňatia slobody v (základnej) trestnej sadzbe 10 až 15 rokov.

Vo výroku o treste identické predchádzajúce odsúdeného súd I. stupňa zohľadnil ako zákonný dôvod pre aplikáciu § 38 ods. 6 Trestného zákona (dikcia „opätovné spáchanie obzvlášť závažného zločinu“), v dôsledku čoho pri ukladaní trestu zvyšoval dolnú hranicu trestnej sadzby o dve tretiny.

Súd I. stupňa tým porušil tzv. zásadu ne bis in idem upravenú v ustanovení § 38 ods. 1 Trestného zákona, podľa ktorého na okolnosť, ktorá je zákonným znakom trestného činu, nemožno prihliadnúť ako na poľahčujúcu okolnosť, priťažujúcu okolnosť, okolnosť, ktorá podmieňuje uloženie trestu pod zákonom ustanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby, alebo okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby.

V tomto ustanovení je upravená konkurencia okolností, ktoré môžu byť súčasne zákonnými znakmi základnej skutkovej podstaty, kvalifikovanej skutkovej podstaty, ale tiež okolnosťami poľahčujúcimi, priťažujúcimi alebo okolnosťami odôvodňujúcimi použitie nižšej alebo vyššej trestnej sadzby.

V konkrétnom prípade súd I. stupňa zohľadnil identickú okolnosť (identické predchádzajúce odsúdenie

obvineného) súčasne ako znak kvalifikovanej skutkovej podstaty, už s ktorou Trestný zákon spája prísnejšiu trestnú sadzbu, a súčasne ako okolnosť, na základe ktorej obvinenému ďalej sprísňoval trest podľa § 38 ods. 6 Trestného zákona, čo je v zmysle § 38 ods. 1 Trestného zákona neprípustné a zásadne zhoršujúce postavenie obvineného pri ukladaní mu trestu za súdenu trestnú činnosť.

Uvedené pochybenie pritom napĺňa dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, podľa ktorého : „dovolanie možno podať ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť," v posudzovanom prípade konkrétne tým, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití „iné hmotnoprávneho ustanovenia".

Marginálne dovolací súd dodáva, že z odpisu registra trestov nevyplýva, že by obvinený bol už skôr odsúdený za obzvlášť závažný zločin, čím len zdôrazňuje, že aplikáciu § 38 ods. 6 Trestného zákona neodôvodňuje ani iné (než v napadnutom rozsudku aj skutkovo ustálené) odsúdenie obvineného.

Taktiež je namieste uviesť, že výrok o treste napadnutého rozsudku nie je korektný ani v tej časti, kde na jednej strane súd I. stupňa priznal obvinenému dve poľahčujúce okolnosti [§ 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona] a konštatoval jednu priťažujúcu okolnosť [§ 37 písm. m) Trestného zákona], a napriek tomu neaplikoval ustanovenie § 38 ods. 3 Trestného zákona, podľa ktorého ak prevažuje pomer poľahčujúcich okolností, znižuje sa horná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu, čo je ďalšie (hoci dovolateľkou nevytýkané) pochybenie výroku o treste v neprospech obvineného.

Treba zdôrazniť k tejto otázke, že postup súdu I. stupňa - pri úprave základnej trestnej sadzby (10 až 15 rokov odňatia slobody v zmysle § 172 ods. 2 Trestného zákona) na podklade ďalších vo všeobecnej časti Trestného zákona upravených kritérií, v danom prípade uvedených v § 38 Trestného zákona - je z napadnutého rozsudku zistiteľný len na podklade vo výroku o treste aplikovaných ustanovení Trestného zákona, vzhľadom na absenciu odôvodnenia rozsudku, ako dôsledku vzdania sa odvolania obvineným a prokurátorom (§ 172 ods. 2 Trestného poriadku).

Vychádzajúc z takto formulovaného výroku o treste napadnutého rozsudku (pri aplikácii § 38 ods. 2, ods. 6 Trestného zákona a nie aj odseku 3 ustanovenia § 38) tak súd I. stupňa sprísňoval (zvyšoval) len dolnú hranicu základnej trestnej sadzby (10 až 15 rokov) o dve tretiny, avšak bez súčasného zníženia hornej hranice trestnej sadzby o jednu tretinu (ako dôsledok prevahy poľahčujúcich okolností nad okolnosťami priťažujúcimi) a teda dospel k nesprávnemu záveru, že trest obvinenému (po jeho úprave v zmysle kritérií § 38) prichádza do úvahy v konečnej trestnej sadzbe 13 rokov a 4 mesiace až 15 rokov odňatia slobody.

Súčasná aplikácia odseku 3 a 6 ustanovenia § 38 Trestného zákona pritom je možná. K spôsobu určovania konečnej trestnej sadzby, v prípade kolízie viacerých zákonných kritérií úpravy základnej trestnej sadzby v Trestnom zákone, dovolací súd upriamuje pozornosť súdu I. stupňa na rozhodnutie trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 32/2009.

Dovolací súd konštatuje, že obe zistené pochybenia - absencia poučenia obvineného o možnosti aplikácie § 38 ods. 6 Trestného zákona v rámci postupu podľa § 257 Trestného poriadku (procesné pochybenie) a porušenie zásady ne bis in idem pri ukladaní trestu (porušenie hmotnoprávneho ustanovenia § 38 ods. 1 Trestného zákona) - pri posudzovaní dôsledkov na postavenie obvineného v danej veci, sú významne zhoršujúce postavenie obvineného tak z pohľadu zachovania jeho obhajobných práv ako aj zákonnosti ukladaného trestu a dovolací súd ich hodnotí ako zásadné.

Súd I. stupňa totiž pri ukladaní trest obvinenému vychádzal z trestnej sadzby 13 rokov a 4 mesiace až 15 rokov odňatia slobody a nie 10 rokov až 13 rokov a 4 mesiace, ktorá prichádzala do úvahy (bez aplikácie § 38 ods. 6 Trestného zákona a súčasne pri aplikácii § 38 ods. 3 Trestného zákona) pri správnej aplikácii Trestného zákona pri ukladaní trestu, posudzujúc výrok o treste napadnutého

rozsudku len z pohľadu v jeho výrokovej časti uvádzaných skutkových okolností a aplikovaných zákonných ustanovení (nie aj ďalších eventuálne do úvahy prichádzajúcich).

Na uvedenom závere pritom nič nemení, že súd I. stupňa prísnosť trestnej sadzby, ku ktorej (hoci neprávne) dospel (aplikujúc ustanovenie § 38 ods. 6 Trestného zákona, o možnosti použitia ktorého obvineného ani vopred v rámci postupu podľa § 257 Trestného zákona nepoučil), korigoval aplikáciou mimoriadneho zmiernovacieho ustanovenia § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona, v dôsledku čoho obvinenému ukladal trest odňatia slobody pod (ním nesprávne zistenú) dolnú hranicu trestnej sadzby, konkrétne vo výmere 10 rokov odňatia slobody.

Ním takto ukladaný trest, ako už z vyššie uvedeného vyplýva, tak v skutočnosti je trestom ukladaným v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby a berúc do úvahy aj pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, ktoré súd I. stupňa obvinenému priznal (2:1), je namieste konštatovať, že súdom I. stupňa obvinenému ukladaný trest vo výmere 10 rokov je trestom na samej dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby.

Uvedený záver potom kolидуje so súčasne uplatneným postupom súdu I. stupňa pri mimoriadnom zmiernení trestu obvinenému podľa § 39 Trestného zákona, keď aplikácia tohto ustanovenia - ktorého podstatou je zníženie obvinenému trestu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby - nepochybne naplnená nebola, pokiaľ de facto súd I. stupňa uložil obvinenému trest v rámci (t. j. nie pod dolnú hranicu) zákonom stanovenej trestnej sadzby.

Na podklade uvedeného, vzhľadom na aplikáciu § 39 Trestného zákona súdom I. stupňa, tak nemožno vylúčiť záver, že súd I. stupňa by bez vyššie konštatovaných pochybení dospel k inej konečnej výmere trestu ukladanému obvinenému, čo bude však vecou posúdenia súdom I. stupňa v závislosti od ďalšieho priebehu konania.

Dovolací súd preto rozsudkom rozhodol, že podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku, rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 3T/88/2019 z 26. novembra 2019, bol porušený zákon v ustanoveniach § 38 ods. 1, ods. 6 Trestného zákona a v ustanoveniach § 257 ods. 2, ods. 5, ods. 8 Trestného poriadku v neprospech obvineného P. V..

V nadväznosti na uvedené podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil dovolaním ministerky spravodlivosti napadnutý rozsudok Okresného súdu Nitra, sp. zn. 3T/88/2019 z 26. novembra 2019, ako aj ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Okresnému súdu Nitra, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Bude povinnosťou súdu I. stupňa, aby vo veci určil termín hlavného pojednávania a vec prejednal Trestným poriadkom predpokladaným postupom, vyvarujúc sa chýb, ktoré viedli dovolací súd k zrušeniu pôvodného rozsudku.

Súčasne dáva do pozornosti § 391 Trestného poriadku, podľa ktorého orgán, ktorému bola vec prikázaná, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie dovolací súd nariadil (ods. 1) a ak bolo napadnuté rozhodnutie zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže v novom konaní dôjsť k zmene rozhodnutia v jeho neprospech (ods. 2).

* * *

V nadväznosti na uvedené dovolací súd rozhodol podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku aj o vzatí obvineného P. V. do väzby.

Pri posudzovaní dôvodnosti väzby obvineného po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý aktuálne vykonáva na podklade zrušovaného rozhodnutia, zohľadnil dovolací súd fakt, že obvinený sa už v minulosti opakovane dostal do kolízie s Trestným zákonom a obzvlášť skutočnosť, že bol odsúdený i za povahou obdobnú drogovú trestnú činnosť (ako už bolo vyššie uvedené), a to opakovane (u obvineného tak ide o špeciálnu recidívu drogovej trestnej činnosti). Namieste bolo zohľadniť i v pôvodnom konaní zistenú závislosť obvineného na psychoaktívnych látkach, ako aj fakt a dôvody, pre ktoré bol obvinený už pred nástupom na výkon trestu odňatia slobody v posudzovanej trestnej vo väzbe - konkrétne pre dôvodnú obavu z pokračovania v trestnej činnosti [§ 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku - dôvod tzv. preventívnej väzby]. Napokon dovolací súd zohľadnil aj trest, ktorý mu v ďalšom priebehu „obnoveného“ trestného stíhania hrozí.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.